

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 98 groszy. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tem podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-lam. wiersz 15 groszy. Reklamy przed dziełem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska” wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesołowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna z góry. Ogłoszenia płatne natychm. Za redakcję odpow. Władysław Wesołowski, Nowe.

Nr. 11.

Nowe, sobota 16 marca 1929 r.

Rok VI.

Od imperjalistycznego panislamizmu do samowystarczalności tureckiej.

„My, ze swojej strony, jesteśmy zadowoleni z naszych dzisiejszych granic na Bałkanach, i nie przypuszczam, by którekolwiek z państw pragnęło zawiązać najmniejszą chociażby cząstką naszego terytorjum”. Oświadczenie takie, złożone na łamach poważnego tygodnika francuskiego „Pax” przez generała Ismet-paszę, obecnego premiera angorskiego, przyjmuje czytelnik do wiadomości, jako normalną deklarację rozumnego męża stanu. Jako deklarację wiążącą i programową bez względu na ewentualne zmiany w składzie gabinetu, gdyż jej treść musiała otrzymać uprzednią aprobatę Mustafy Kemala, kierującego losami całego kraju według swojej własnej jedynie woli. Lecz dopiero, jeśli cofniemy się pamięcią wstecz aż do ambitnych planów młodo-tureckich panislamistów i aż do snów o Bizancjum greckich polityków, wtedy dopiero potrafimy zdać sobie sprawę z tego, jak doniosłym i wszechstronnym zmianom uległa sytuacja polityczna na Bałkanach w przeciągu ostatnich dwudziestu lat.

Generał Ismet-pasza stwierdza publicznie, że Turcja jest najzupełniej zadowolona ze status quo, odpowiadającego programowi polityki narodowej, i że przeto pragnie odtąd żyć w przyjaźni ze wszystkimi swoimi sąsiadami, nie zakłócając pokoju istniejącego na Bałkanach. Pragnienie to wypływa i z innych jeszcze, ważnych bardzo pobudek — położenie gospodarcze kraju, wyniszczzonego długoletnią wojną, jest niepomysłne, zwłaszcza iż uprawa ziemi w Anatolji Centralnej wymaga znacznych inwestycji na poprawę gleby, sztuczne nawodnienia, zakup maszyn, etc. Trudności, napotymane w dziedzinie polityki ekonomicznej, zwiększa jeszcze ta okoliczność, że angorski rząd nie chce zaciągnąć żadnej pożyczki zagranicznej, pamiętając, jak oplakany wpływ na losy państwa wywarła finansowa niewola siltkańskiej Turcji. Najczęściej powtarzanem tam słowem jest: „Jawasz, jawasz!” (Powoli, powoli!) — nie więc dziwnego, że, wierne temu hasłu narodowemu, władze krajowe postanowiły dokonać dzieła gospodarczej odbudowy w powolnem tempie, ale za to nie uciekając się do pomocy obcych kapitałów.

Zrównoważenie w tych warunkach budżetu nie jest zagadnieniem łatwym do rozwiązania — dwa miliony funtów szterlingów rocznie wynoszą sumy asygnowane na amortyzację dawnych długów, 37 proc. wszystkich wydatków stanowi utrzymanie armji, liczącej 150.000 żołnierza. Ismet-pasza przyznaje, że dla człowieka postronnego ta ostatnia pozycja musi wydać się nadmierną — toż ludność Turcji dzisiejszej nie przekracza 14 milionów mieszkańców! „Nie należy wszakże zapominać, że zmuszeni jesteśmy posiadać tak silną armję, by móc strzec naszych granic i utrzymywać porządek w kraju”.

W tych ostatnich kilku słowach mieści się poważny problem wewnętrznej polityki tamtejszej. Prawda, że żadne ugrupowania opozycyjne nie istnieją oficjalnie i wcale nawet istnieć nie mają możliwości, posłowie bowiem do Zgromadzenia Narodowego są — de facto, jeśli nie de nomine — raczej mianowani, aniżeli wybierani. Prawda, że o wydawaniu jakiegos pisma, przeciwnego legalnej władzy,

mowy wcale niema. Prawda, że młode pokolenie inteligencji miejscowej — nie mówiąc już o żołnierzach i oficerach — żywi bałwochwalczy wprost kult dla Mustafy-Kemala, bohatera narodowego i walecznego „Ghazi” (Zwycięzcy). A jednak, nieproporcjonalnie wygórowane sumy, przeznaczane na wojsko, są usprawiedliwione — po części w każdym razie — nieustannymi spiskami, knowaniami przez fanatyków mahometanizmu.

Ismet pasza zdaje sobie doskonale sprawę z konieczności posiadania licznej armji, ślepo oddanej Mustafie-Kemalowi — stanowi ona o przyszłości kraju, zabezpiecza przed walkami bratobójczymi, jest gwarancją odbudowy Turcji. Tej Turcji, która postawiła sobie za cel wyżyć wszystkie swoje siły w kierunku niezależnienia się od obcych interwencji, nawet gospodarczych, by, po upływie pierwszego ówierowicza, utworzyć na Bliskim Wschodzie jednolity organizm państwowy o już 25-0 milionowej ludności, wychowanej w karnej dyscyplinie skoordynowanej pracy.

Z. Kl.

Nowa reforma ubezpieczeń społecznych.

Dnia 1 marca odbyło się w Sejmie pierwsze czytanie projektu ustawy o ubezpieczeniu społecznem.

Projekt ustawy o ubezpieczeniu społecznem normuje dotychczasowe ubezpieczenie na wypadek choroby, oraz robotnicze ubezpieczenie wypadkowe (ubezpieczenie wypadkowe pracowników umysłowych będzie włączone do ich ubezpieczenia emerytalnego), oraz wprowadza na obszarze całego Państwa ubezpieczenie robotników na starość, na wypadek niezdolności do zarobkowania, oraz zaopatrzenia wdów i sierot na wypadek śmierci żywiciela rodziny. Ubezpieczenie wykonywać będzie jednolita organizacja, której najuźszą instytucją będzie Kasa Ubezpieczeń Społecznych, wyższym stopniem Zakład Ubezpieczeń Społ., wreszcie najwyższym Związek Zakładów Ubezpieczeń Społecznych, jeden w całym Państwie z siedzibą w Warszawie.

Kasy Ubezpieczeń Społecznych wykonywać będą wszystkie czynności wymagające bezpośredniego porozumienia z ubezpieczonymi i pracodawcami, oraz przeprowadzać będą ubezpieczenie na wypadek choroby. Zakłady Ubezpieczeń Społecznych, których będzie kilka w całym Państwie mają za zadanie koordynowanie lecznictwa, zawieranie umów z lekarzami, podejmowanie akcji usprawniającej biurowość w Kasach, decydowanie o świadczeniach długoterminowych, oraz zarządzanie rezerwami tych ubezpieczeń. Związek Zakładów przewidziany jest dla skoordynowania wszystkich czynności terytorjalnych Zakładów, Powyższa organizacja ułatwi zadania pracodawcom i ubezpieczonym, którzy obecnie mają do czynienia z 3 odrębnymi instytucjami.

Składka na ubezpieczenie wynosić będzie 12 proc. zarobków robotniczych z czego 8 proc. płacić będzie pracodawca i 4 proc. pracownik, zmniejszający ona zatem ciężary wynikające z ubezpieczenia dla najbardziej pod tym względem obciążonych dzielnic, więc dla województw poznańskiego, pomorskiego i dla Górnego Śląska.

Dopłaty ze Skarbu Państwa mają wynosić w/g projektu 100 zł rocznie do każdej renty inwalidzkiej, starczej, wdowy i wdowca i 50 zł do renty sieroczej, oraz Skarb ponosić będzie 40 proc. kosztów świadczeń na wypadek macierzyństwa. Świadczenia udzielane na wypadek niezdolności do pracy, oraz wdowom i sierotom znacznie wzrosną i będą odpowiadać potrzebom i dążeniom nowoczesnym, świadczenia na wypadek choroby nie będą się różniły od świadczeń udzielanych obecnie przez Kasy Chorych. W zarządach Kas Ubezpieczeń i Zakładów większość będą mieli pracownicy, w Komisjach Rewizyjnych — pracodawcy. W instytucjach ubezpieczeń społecznych przewidziany jest bezpośredni udział czynnika rządowego w osobach prezesa i nominatów w Zakładach i w Związku Zakładów, oraz wpływ tego czynnika na działalność instytucji przez zatwierdzenie, powołanie i zwalnianie dyrektorów, lekarzy naczelnych i matematyków, prawo decyzji przy wszelkich wstrzymaniach uchał. Władzę nadzorczą nad Zakładami i Związkami wykonuje Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej, nad Kasami — przewodniczący Zakładu — urzędnik państwowy, w ten sposób projekt wprowadza element ściśle fachowy do kierownictwa instytucjami ubezpieczeniowymi i wzmacnia nad nimi nadzór Państwa.

Rozmaitości.

NAJDŁUŻSZY KANAŁ NA ŚWIECIE

wybudowany został ostatnio w Indiach Północnych w okolicach bardzo niezdrowych, gdzie nietylko Europejczycy, ale nawet tubylcy masowo wymierali. Wybudowanie tak olbrzymiego kanału nawadniającego, ciągnącego się na 6.000 kilometrów i mogącego zasilac wodą powierzchnię dwudziestu kilku tysięcy kilometrów kwadratowych, ma właśnie wpływać na uzdrowienie tych obszarów i wyzyskanie ich pod uprawę, co dotychczas było zupełnie niemożliwe. Przy budowie tego olbrzymiego kanału trzeba było walczyć nietylko z chorobami, ale z całym stadami dzikich zwierząt. Koszt budowy tego kanału wyniósł z góry 200 milionów złotych.

NAJŁATWIEJ ZROBIĆ MAJĄTEK

na lekkiej muzyce, która znacznie lepiej popłaca, niż najwybitniejsze nawet arcydzieła operowe. A że tak było i dawniej, a nietylko dziś, w epoce gdy każdy nowy blues lub tango dostarcza autorowi grubych dochodów, o tem najlepiej świadczą zgola mizerne spadki, jakie pozostawili po sobie kompozytorowie najwybitniejszych nawet oper i utworów symfonicznych. Mozart, jeden z najpotężniejszych muzyków, jakich wydała ludzkość, pozostawił swej żonie po śmierci zaledwie 60 guldenów, o 3 guldeny więcej pozostawił Szubert, a już zgola wspaniały jak na kompozytora spadek pozostawił Beethoven, bo ponad 10.000 guldenów. Natomiast kompozytorzy operetek dorabiali się niezłych fortun: Offenbach pozostawił półtora miliona franków, twórca „Dzwonów Kornewińskich” — Planquette kilkadziesiąt tysięcy funtów szterlingów, a autor popularnej ongiś operetki „Mikado” milion franków w gotówce.

ZIELONA POMADKA DO WARG.

Od niepamiętnych czasów pięć piękna uwydatnia czar swych ust przez malowanie warg karminem. Chociaż do tego pięknego celu używają piękne panie karminu o różnych odcieniach, raz ciemniejszy, to znów jaśniejszy, niemniej jednak dotychczas stale dominował kolor czerwony, jako ton zasadniczy. Obecnie, jak się zdaje, zanosi się na coś zupełnie nowego i malowanie warg na czerwono wkrótce zupełnie wyjdzie z mody. Zamiast koloru czerwonego znajdują zastosowanie różne kolory tęczy. Jedną z francuskich gwiazd filmowych ukazała się przed niedawnym czasem publicznie z ustami, pomalowanymi na kolor jasnozielony. Pobudki dość zrozumiałe: kolor zielony oznacza nadzieję. Również inne kolory, jak: niebieski, pomarańczowy, lila itd. nie są do pogardzenia. Trzeba tylko umiejętnie dobrać farbę, aby harmonizowała z nastrojem psychicznym i nastroj ten dostatecznie uzewnętrzniała. Wymowa kolorów to wcale wdzięczne pole do najprzeróżniejszych kombinacji.

PRZYPADKOWOŚĆ WYNAŁAZKÓW GASTRONOMICZNYCH.

Tak jak przy większości odkryć i wynalazków, tak i w dziedzinie przepisów gastronomicznych, najczęściej rządzi przypadek. Szereg przysmaków, które delectują się wytworni znawcy kuchni zawdzięcza przypadkowi właśnie swe powstanie. Znakomite ciastka francuskie, w tak apetyczny sposób dzielące się na cieniutkie plasterki, „wynalazł” pewien cukiernik z Bolonii przed bezmałą pół tysiącem lat w następujący sposób: zawiązał w pozostały przy pieczeniu kawałek ciasta sporą grudkę masła, a nie mogąc jej potem wydobyć rozwałkował razem z ciastem, pokrajał na kawałki i włożył na blachę do pieca. Jakie było jego zdumienie, gdy, będąc początkowo przekonany, że nic z tego nie wyjdzie, otrzymał w ten sposób bardzo smaczne ciasto. Wyrabiane w ten sposób ciastka dały wynalazcy wkrótce ładny mająteczek, ale i przysporzyły wielu zawistnych, którzy nie znając recepty na te rozchwytywane przez publiczność ciastka, oskarżyli ich wynalazcę o... czary. A że były to czasy średniowiecznych praktyk, więc wynalazcy cukiernik z Bolonii dopiero w drodze inkwizycji niemalych a wymyślnych średniowiecznych tortur, wydał swą tajemnicę, której tak starannie strzegł.

Popularne „kanapki”, oraz znakomity ser Chester są wynalazkiem angielskiego arystokraty lorda Sandwich'a. Zawołany zwolennik zielonego stolika, tak hazardował się grą w karty, że często nie chciał się odrywać od nich nawet do jedzenia. Wpadł tedy na pomysł przysmaków z małych kawałków chleba i różnych przysmaków „kanapek”, które szybko rozpowszechniły się i otrzymały nazwę od nazwiska swego wynalazcy. Gdy tak lord — kartoman „wprowadzał w modę” swój wynalazek, równie przypadkowo dokonał innego: spróbował raz przez ciekawość kanapkę z miękkim serem Imperial, oblanym przez nieostrość Cherry, stwierdził doskonały smak sporządzony w ten sposób sera. Ponieważ nie strzegł swej recepty tak zazdrośnie jak cukiernik boloński, nowy gatunek sera w krótko był masowo już fabrykowany i znalazł wielkie powodzenie wśród smakoszy.

Pączki są wynalazkiem wiedeńskiej piekarki Cecylii Krapf, która nie mogąc w czasie oblężenia Wiednia przez Turków w 1683 roku nadać z pieczeniem ciasta, wpadła na pomysł skrócenia procedury wypieku przez smażenie w szmalcu. Udało jej się to znakomicie i strapieni grozą tureckiej nawały wiedeńczycy pocieszały się smakowitymi pączkami, które od nazwiska wynalazczyni nazwano „Krapfem”.

WIELKIE WYNAŁAZKI KOBIETY.

Nauka etnografii niemal jednomyślnie przypisuje kobietom dokonanie dwóch podstawowych w życiu ludzkości wynalazków: uprawy roli i garncarstwa. Prace i obowiązki u ludów pierwotnych były i są podzielone w ten sposób, że na barkach kobiet leżało zbieranie ziarna i jagód na pożywienie. Uzasadnione jest więc przypuszczenie, że kobiety właśnie zbierając ziarno, poznały znaczenia nasion i wpadły na pomysł sztucznych siewów, co dało początek rolnictwu. Kobiety też były pierwszą siłą roboczą na roli. Powszechnie również u ludów na niższym poziomie kultury jest odmienne traktowanie gotowania pokarmów i pieczenia. Pieczeniem zajmują się przeważnie mężczyźni, gotowaniem zaś — kobiety. Ze gotowania doprowadziło kobiety do wynalezienia garncarstwa dowodzi ten fakt, iż dziś u ludów pierwotnych wyrobem ceramiki zajmują się prawie wyłącznie kobiety.

AQUA VITA.

Nie bez przyczyny wódka uzyskała nazwę „wody życia” — aqua vita — okowita. Swym odurzającym działaniem na organizm, wywołuje ona spotęgowane poczucie życia, pozwala zapominać o jego troskach. Nic więc dziwnego, że ludy cywilizowane, znające szkodliwość alkoholu, nie mogą jednak zerwać z nim ostatecznie. Tembardziej przywiązany do różnego rodzaju narkotyków są ludy pierwotne. Wyrabiają one napoje odurzające z najróżnorodniejszych roślin. Naprzykład na wyspach Polinezji otrzymuje się wyskok z korzeni krzewu pieprzowego. Murzyni upijają się piwem „pombe”, zaś w Ameryce Północnej mocne wina wyrabiane są z klonu cukrowego.

KOPALNIA SOLI POD WIELKIEM MIASTEM.

Biedzimy się nad tem, jak będzie wyglądać pierwsza kolej podziemna w Warszawie i jakoś nie bardzo wierzymy, by jej budowa mogła nastąpić prędko, a tymczasem sprytni Yankiesi nietylko mają więcej toru kolei podziemnych niż my tramwajowych, lecz nawet pod najruchliwszą dzielnicą wielkiego miasta Detroit posiadają ni mniej ni więcej tylko kopalnię... soli i to nie bylejaką, bo wydobywającą dziennie około 1 i pół tysiąca ton soli. Pokłady solne pod Detroit są podobno tak bogate, że przy energicznej eksploatacji i zwiększeniu wydobycia starczy jeszcze soli na sto lat.

JAKIE KORZYŚCI DAJE LOTNICTWO?

Do wielu i różnorodnych korzyści, jakie daje lotnictwo, przybiera obecnie jeszcze jedna: znaczne zmniejszenie kosztów „opieki” wojskowej nad kolonjami. W zarządzanym przez Anglików Iraku utrzymywano przedtem 33 bataliony wojska, co rocznie kosztowało około 800 milj. zł., obecnie oddziały wojska zastąpione zostały przez eskadry lotnicze, które w liczbie pięciu dają sobie doskonale radę na obszarze, gdzie przedtem trzeba było utrzymać 33 bataliony piechoty, utrzymanie zaś tych eskadr kosztuje rocznie zaledwie 80 milj. zł. Na wprowa-

dzeniu zamiast piechoty lotnictwa rząd brytyjski zmniejszył koszty „zarządu” Irakiem do 1/10, oszczędzając ładną sumkę około 720 milj. zł.

PIERWSZE ŚNIADANIE PREZYDENTA HOOVERA.

Obecny prezydent Stanów Zjednoczonych, Herbert Hoover, posiada na zdrowy apetyt, podobnie jak jeden z jego poprzedników, prezydent William H. Taft. Lekarz „Białego Domu” przepisywał p. Taftowi ścisłą dietę, pacjent jednak nigdy się do niej nie stosował. Podobnie i Hoover jest bardzo „konserwatywny”, jeśli chodzi o zmniejszenie ilości spożywanych przez niego potraw. Według opowiadania jednego z przyjaciół Hoovera, pierwsze śniadanie obecnego mieszkańca „Białego Domu” składa się zazwyczaj z następujących potraw: 1. pokaźne grono soczystych winogron; 2. gulasz cielęcy; 3. jajecznicą z szynką; 4. sześć kawałków kiełbasy różnego gatunku; 5. grzanka; 6. kawa ze śmietanką. Oto jest „menu”, jakie spożywa p. Hoover na jedno posiedzenie, przyczem każda porcja jest wcale pokaźna. Niestety nie jest znane menu jego obiadu i kolacji. Czy lekarzowi „Białego Domu” powiedzie się kuracja odłuszczeniowa nowego prezydenta, jest bardzo wątpliwe. Narazie jednak idea smukłej linii w odniesieniu do prezydenta Hoovera nie może liczyć na żadne względy.

Wiosna i moda.

Tegoroczna zima nie była bylejakim żartem — dozarła nas do szpiku kości przez najpulsniejszą nawet futra i welny. Nie pomagało literalnie nic — ani przemysłne desous Jaegera, ani włochate pulovery, ani kraciaste szkockie pończochy — grzała nas chyba tylko wiara w kalendarz i przeświadczenie, iż każda zima ma swój koniec. I nareszcie na dzieje nasze zaczynają się urzeczywistniać: Celsjusz i Reaumur, dwaj dotychczasowi bohaterowie dnia, idą w zapomnienie... Podobno wiosna tuż, tuż...

Wiosna to nowa serja kłopotów i trosk eleganckiej Pani. — Jakie kapelusze, czy kostjomy krótkie, czy długie? — kwestja kroju sukien i koloru pantofelków — oto niewielkie zaledwie próbki aktualnych problemów Pani.

Doskonałą odpowiedzią na całokształt pytań, odnoszących się do wiosennego sezonu, jest marcowy (3) numer „Przeglądu Kobięcego”. Kwestja elegancji wiosennej jest w nim zilustrowana i omówiona wręcz uniwersalnie, przyczem na specjalne podkreślenie zasługuje znakomity dział modelowy, oparty na pierwowzorach najwybitniejszych paryskich domów modotwórczych.

Polecając Paniom powyższy numer „Przeglądu Kobięcego” jako alfę i omegę mody wiosennej, możemy jednocześnie z całą satysfakcją zauważyć, iż obecny poziom tego pisma pod każdym względem potrafi konkurować z pierwszorzędnymi zachodnio-europejskimi wydawnictwami tego typu. Czas już zresztą, byśmy się zaczęli wyzwalać i pod tym względem z pod dotychczasowej absolutnej supremacji zagranicy.

Adres Redakcji i Administracji wydawnictwa: Warszawa, ul. Długa 45, — Konto P. K. O. 1715.

„Przegląd Kobięcy” można prenumerować we wszystkich urzędach pocztowych Rzeczypospolitej Polskiej i księgarniach.

Prenumerata wynosi: rocznie zł 24,—, półrocznie zł 12,50, kwartalnie zł 6,50.

Dot. rejestracji statków i łodzi.

Przypominam wszystkim właścicielom statków bez własnego popędu, łodzi sportowych i rybackich, znajdujących się na terenie powiatu, obowiązek zgłoszenia swoich statków i łodzi u właściwych władz.

W Starostwie zgłosić należy wszystkie wymienione wyżej statki i łodzie, które nie mają stałego miejsca postoju na Wiśle. W zgłoszeniu należy podać rodzaj statku (łodzi), największą jego długość i szerokość, zdolność przewozową (ile może zabrać osób, jaki ładunek towaru w kilogramach), miejsce stałego postoju, oraz imię, nazwisko i adres właściciela. Należy również dołączyć poświadczenie zgłoszenia z roku ubiegłego lub lat dalszych.

Wszystkie wymienione wyżej statki i łodzie winny mieć oznaczone w miejscu widocznym imię, nazwisko i adres właściciela oraz numer zanotowania w Starostwie, a podczas pracy winny być zaopatrzone w poświadczenie zgłoszenia. Napis może być wymalowany na tabliczce, trwale przymocowanej do łodzi.

Zgłoszenia należy skutecznie w terminie do 31 marca corocznie, nowe zaś statki i łodzie winny być zgłoszone niezwłocznie, w każdym razie przed użyciem.

Kto nie uczyni zadość powyższemu obowiązkowi, ulegnie karze grzywny do 500 zł, lub, w razie nieściągalności, karze aresztu do jednego miesiąca. W razie powtórnego wykroczenia grzywna może być wymierzona w wysokości podwójnej.

Swiecie, dnia 19 lutego 1929 r.

Starosta powiatowy.

Do wiadomości i zastosowania się.

Nowe, dnia 28. 2. 1929 r.

Burmistrz.

Firma „Rozmach” Sądowa 21

przyjmuje

uczni stolarskich.

O d e z w a.

Dnia 19-go marca przypadają Imieniny Pana Marszałka Józefa Piłsudskiego, wobec tego wzywam wszystkich Obywateli miasta o udekorowanie domów i wywieszenie chorągwi.

Nowe, dnia 2 marca 1929 r.

J a b ł o Ń s k i
burmistrz.

Program uroczystości

Imienin Pana Marszałka
Józefa Piłsudskiego

dnia 19-go marca 1929 r.

1. O godzinie 6-tej rano pobudka na rynku.
2. O godzinie 9-ej uroczyste nabożeństwo w kościele parafjalnym.
3. O godzinie 7-mej wieczorem

Wieczornica

na sali p. Borkowskiego na którą uprzejmie zaprasza
Komitet.

— Wstęp wolny. —

Obwieszczenie.

Posiadaczom koni przypomina się obowiązek zameldowania w tut. Urzędzie nabytego, sprzedanego lub zamienionego konia w terminie najpóźniej 7 dniowym.

Rewizja wykazów tożsamości konia będzie przeprowadzona w blizkim czasie. Wszelkie niedomagania jak zaginiona książeczka i t. p. należy natychmiast zgłosić w sekretarjacie tut. Magistratu. Niezastosowanie się do powyższego zarządzenia spowoduje dotkliwie kary porządkowe.

Nowe, dnia 28. 2. 1929 r.

Burmistrz.

Światło i siłę elektr.

po przystępnych cenach wykonuje w/g przepisów Elektrotechników Polskich i V. D. E. fachowo i sumiennie

Polska Firma

Zakłady Elektrotechniczne
F. Maciejewski

Grudziądz Mickiewicza 4

Telefon 816. — P. K. O. 211 350.

Koncesjonowana firma

przez Związek Elektryfikacyjny Chełmno.

Zadaje kosztorysy
bezpłatnie.

Zwrócić uwagę na
wykonanie fachowe, trwałe
i solidne.

Motory elektryczne

fabrykatu „Elektrobudowy” Sp. Akc.
w Łodzi

o mocy 0,4 — 40 PS, o jakości niezemnie ustępującej fabrykatom zagranicznym, z pełną gwarancją dostarcza i wykonuje również elektryczne instalacje

Biuro inżynierskie

Karol Kluck

Bydgoszcz, Pomorska 49-50.

Telefon 10-92.

Do łask. wiadomości, iż z dniem 12 marca r. b. otwieram

Biuro elektro-techniczne

zakładania siły i światła elektrycznego z stałą siedzibą w Nowem.

Zgłoszenia przyjmuje się u p. Skrzypskiego, Rynek nr. 4.

St. Pluta.

Hiermit zur gefl. Kenntnis, dass ich am 12. d. Mts. ein

Elektrotechnisches Büro

eröffne und die Ausführung von Licht und Kraftanlagen übernehme. Gefl. Anmeldungen nimmt Herr Skrzypski, Rynek 4, entgegen.

St. Pluta.

NASZ DODATEK ILUSTROWANY

NIEDZIELA, 17 MARCA 1929 r.

W kołach bliskich Watykanu mówią, że Papież ma zamiar odbyć w r. 1930 podróż po krajach katolickich. Między innymi i Polska miałaby szczęście gościć Najwyższego Dostojnika Państwa Kościelnego w Warszawie i Krakowie.

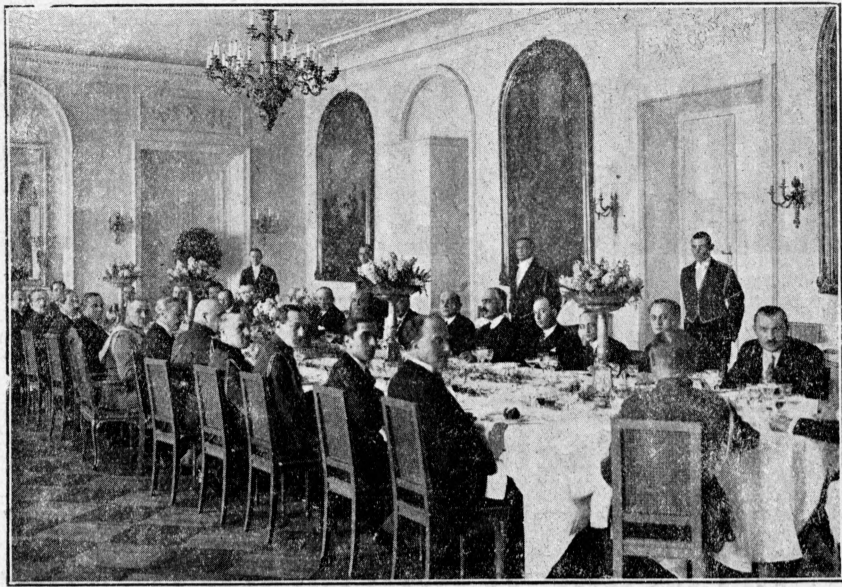
Józef Chełmoński

upominek od społeczeństwa polskiego dla Papieża Piusa XI z okazji 50-lecia kapłaństwa

Z FCEYTU FUMŃSKIEGO MINISTRA SPRAW ZAGRANICZNYCH W WARSZAWIE

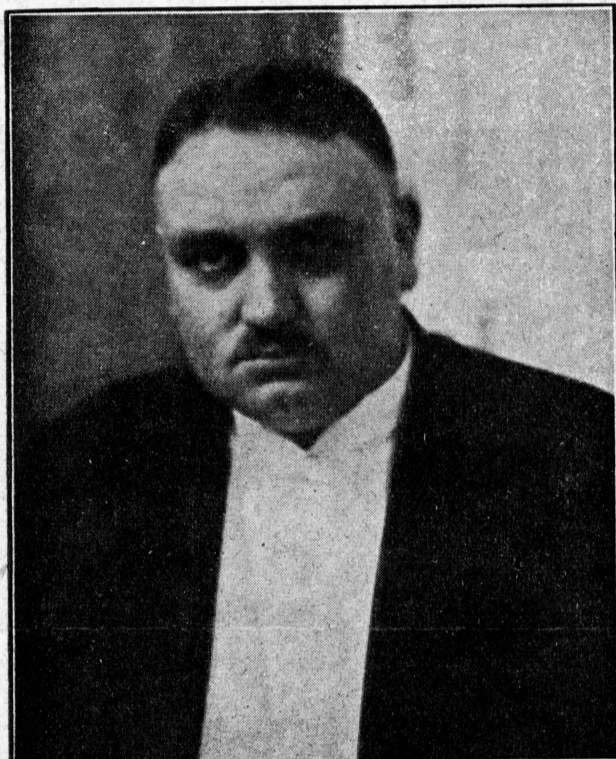
Powitanie p. min. Mironescu na dworcu Głównym w Warszawie przez p. min. Zaleskiego

Obiad wydany przez p. Prezydenta Rzeczypospolitej na cześć ministra Mironescu

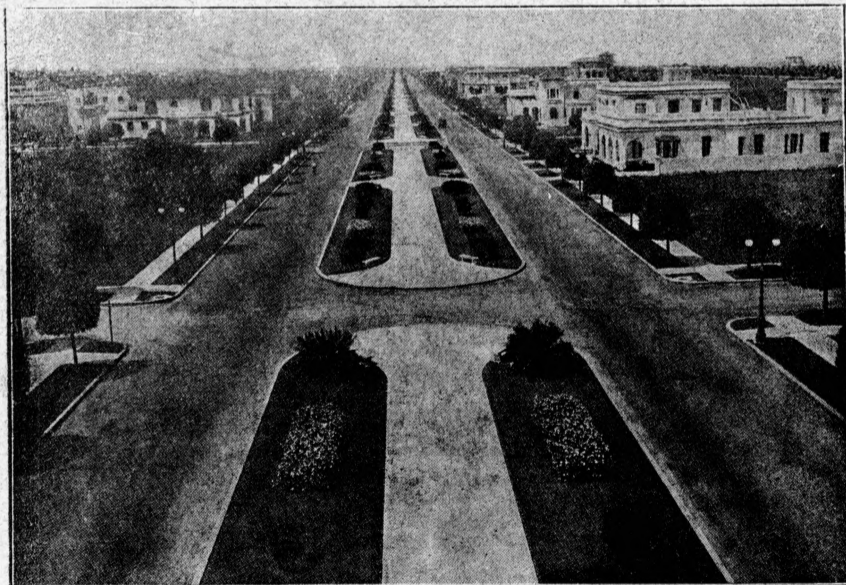
Ks. Takamatsu, brat cesarza japońskiego, żeni się z p. Ki Kuo, córką potężnego rodu książąt Tokugawa

Posel turecki, p. Yahija Kemal Bej opuszcza Warszawę

P. Wanda Grabińska — pierwsza kobieta, która w Polsce została sędzią

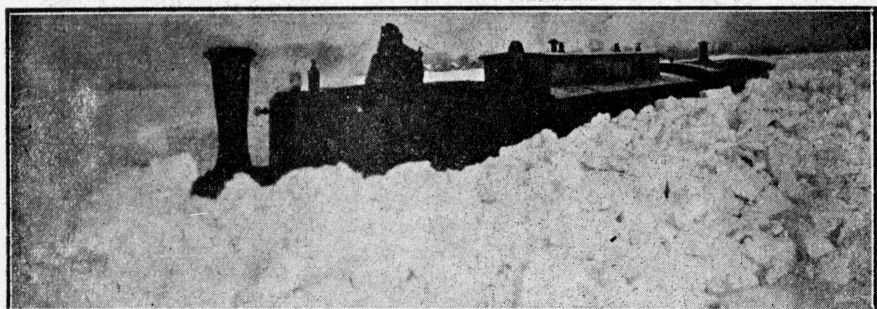

Aleja Miramar w Hawanie, łącząca miasto z brzegiem morza

Józef Węgrzyn, świetny artysta, obcho-
dził w tych dniach 25-letni jubileusz
pracy scenicznej

ECHA KLĘSKI ŚNIEŻYC W KALISKIEM

Pociąg kalisko-tureckiej kolejki powiatowej zasypany w śniegu

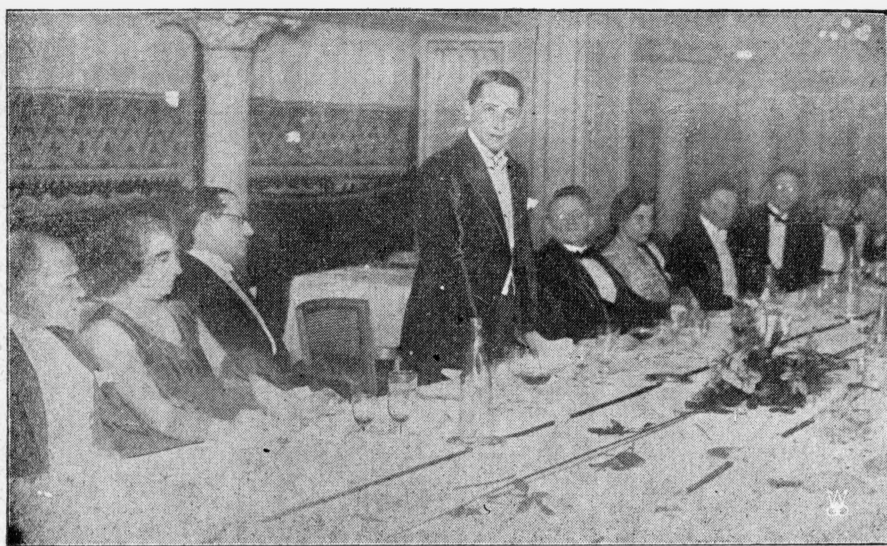
200 robotników odkopuje tor kolejowy kolejki kalisko-tureckiej

Powieści Antoniego Marczyńskiego pasjonują Polskę i zagranicę.

PO KONKORDACIE

Flagi: watykańska i włoska na pałacu laterańskim

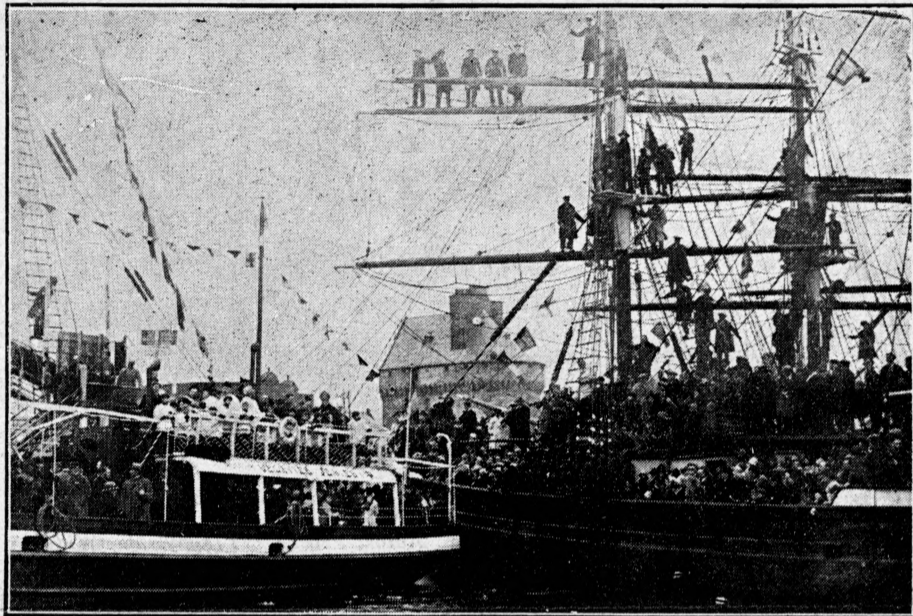

Bankiet wydany przez komitet studjów francusko-polskich z okazji mianowania posłem Rzplitej w Rydze radcy Arciszewskiego

FRYDERYK JAROSSY

Fryderyk Jarossy — rzeźba Magdaleny Grossowej

Przed wyruszeniem na doroczny połów na dalekim oceanie rybacy bretońscy otrzymują w porcie St. Malo błogosławieństwo swego biskupa

WOJSKO W KARYKATURZE

P. Mila Kamińska, w doskonałej sztuce Hemera „Dwaj panowie B”, granej obecnie w Teatrze Polskim w Warszawie

Pan major od ulanów

Podoficer zawodowy

Inwalida

Rekrut Iwan Hawryło

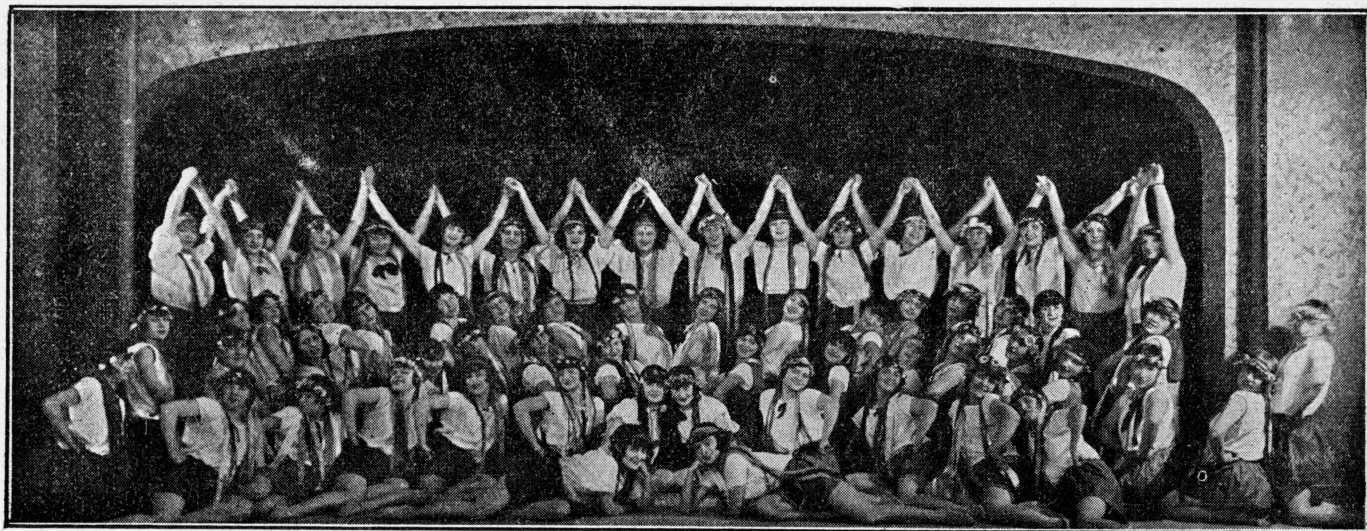

Marynarka

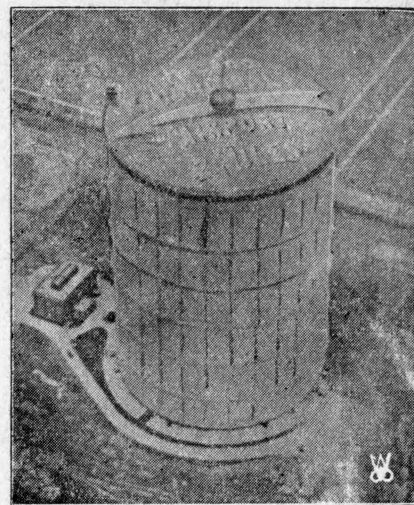
P. Larissa Alexia, świetna pieśniarka, cieszyła się ostatnio kolosalnym powodzeniem na objazdowych występach w szeregu większych miast

Dziesięciolecie szkoły umuzykalnienia

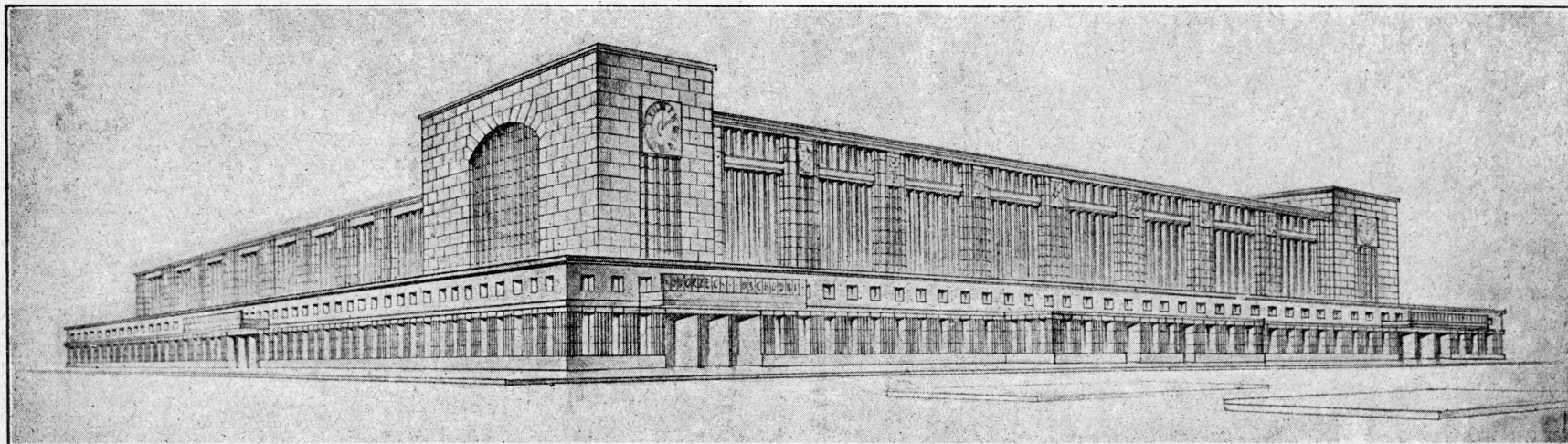
Zespół baletowy Tacjanny Wysockiej występował na jubileuszowym festywalu w Teatrze Polskim dnia 10 b. m.

DROGOWSKAZ LOTNICZY

Drogowskaz lotniczy namalowany na dachu olbrzymiego gazometru pod Chicago

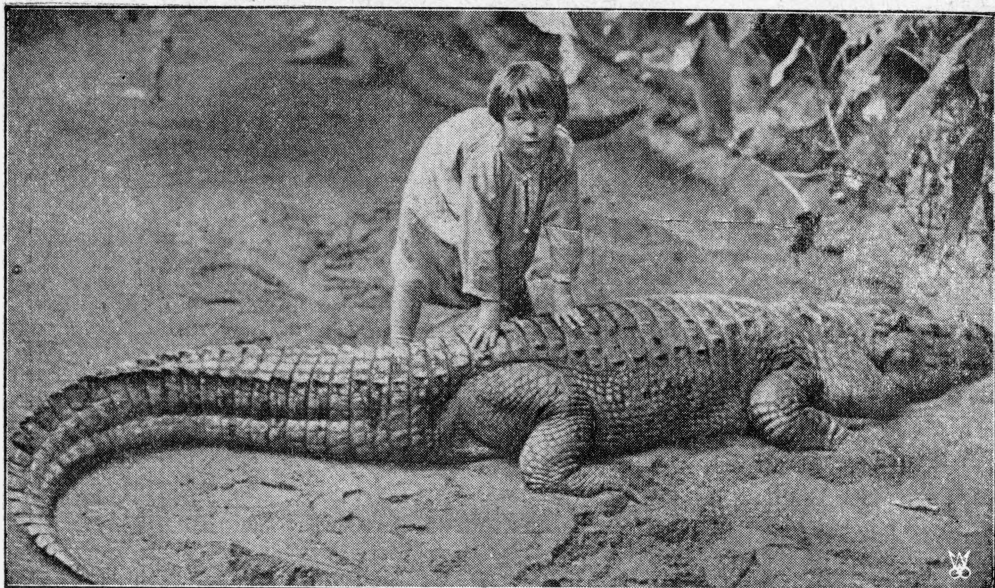
Dworzec Centralny w Warszawie

Projekt Nr. 12. Autor: Prof. Cz. Przybylski. Widok perspektywiczny od zbiegu ulic Poznańskiej i Jerozolimskiej

Lou Chaney, mistrz maski, jako odtwórca roli tytułowej w filmie „Idjota”

Oswojony krokodyl pozwala się głaskać dziewczynce

NAJLEPSZE KSIĄZKI!
ZAPAS BEZPŁ. PROSPEKTÓW. WARSZ. KREDITOWA L.

Popierajcie L. O. P. R.

Przeczytaj!

kapitel

Otrzymasz bezpłatnie!

Wielki ilustrowany cennik zawierający wiele niezbędnych przedmiotów w każdym domu, jak to: radio (aparaty i sprzęt), gramofony, patefony, płyty, maszyny do szycia, rowery, platery, zegarki, biżuterję i t. p., które sprzedajemy na obszarze całej Rzeczypospolitej drogą korespondencyjną na warunkach niezwykle dogodnych.

DOM TOWAROWY

M. OKOŃ

Warszawa, Zielna 11. Tel. 121-55.

Przyjdź osobiście

albo nadeślij charakter pisma swój lub zainteresowanej osoby. Zakomunikuj imię, rok i miesiąc urodzenia, kawaler, żonaty, wdowiec, ilość osób najbliższej rodziny, a otrzymasz szczegółową analizę charakteru, określenie zalet, wad, zdolności i przeznaczenia. Odpowiedzi na szczerze zadane pytania, tak również horoskop słynnego medium, Mile Evigay — bezinteresownie. Lecz na pokrycie kosztów ogłoszeń, wydatków pocztowych i kancelaryjnych dołączycie zł. 2.— (można w znaczkach pocztowych). Osobiście przyjmuje 12—7. Protokół, odczyny, podziękowania najwybitniejszych osób stolicy do sprawdzenia. — Warszawa. *Psycho-protolog Szyler-Szkolnik. Redakcja „Sittl”, Nowowiejska 33 m. 6.*

